

Laat het Occupy-kamp op het Beurs-plein staan om ons met stomheid te slaan!

Machiel Kestra (column t.b.v. radioprogramma Swammerdam, 6 November 2011 – voor streaming audio: www.amsterdamfm.nl)

Vanuit onze radiostudio kijken we uit op de tentjes die op het Beursplein in Amsterdam aan het Damrak zijn verzezen in het kader van de Occupy-beweging. Die beweging die de afgelopen maanden op gang kwam nadat eerst de Arabische lente op vreedzame wijze een systeemverandering in gang gezet hadden waarna in Madrid en elders de Spaanse jeugd geweldloos protesteerde tegen de uitzichtsloosheid van hun economische situatie. De gemeente Amsterdam wil echter het tentenkamp uitwijzen naar de Zuid-as omdat men vindt dat het nu wel lang genoeg heeft geduurd dat zo'n amorfe beweging, met een onduidelijke boodschap met zijn onordelijke rommel zich ophoudt op zo'n prominente plek in de stad tussen Beurs en Bijenkorf. Fijntjes heeft de burgemeester daaraan toegevoegd dat deze beweging juist op de Zuid-as op zijn plaats is omdat juist daar de financiële wereld huist. Ook anderen – politici, commentatoren, journalisten- uitten zich vaak met dedain over de beweging: Bas Heijne schreef gisteren nog in het NRC dat de krachteloze beweging het systeem maar niet uitdaagt, en in de VS hebben bedenkelijke bonusbankiers pamfletten verspreid waarin ze betogen dat de kosten voor dit protest feitelijk door hen en hun belastingen worden opgebracht. Een nogal cynische voorstelling van zaken, gezien het feit dat zij in verhouding nauwelijks belasting betalen. Maar terug naar het Beursplein.

Het is mijns inziens volkomen misplaatst en ook schandalig dat men zich beklaagt over het feit dat de beweging het bestaande economische en politieke systeem alleen maar aanklaagt en geen alternatieven biedt. Bovendien getuigt die kritiek ook nog eens van een grote kortzichtigheid en een fataal gebrek aan zelfkritiek.

Ten eerste wordt volstrekt ten onrechte de Occupy-beweging tezeer geïdentificeerd met een one-issue beweging die zich alleen maar tegen Wall street en de financiële wereld zou keren. Want hoewel 'Occupy Wall street' inderdaad zo begon, en hoewel die beweging inderdaad geen formele organisatiestructuur heeft, geen denktanks bezit, geen onderzoeksinstituten of t.v.stations om zich als een stem te verheffen of om daarmee rapporten op te stellen of adviezen te schrijven, toch is er inmiddels een soort consensus ontstaan in de beweging die geleid heeft tot onder meer 'the 99% declaration' – te vinden op internet. Daaruit wordt duidelijk dat de Occupy beweging tegelijk met dit protest tegen Wall street ook oproept om na te denken over alternatieven voor ons energieverbruik, stil te staan bij de zorgwekkende verwevenheid tussen politiek en bedrijfsleven, oplossingen te vinden voor de enorme schuldenlast van de ontwikkelingslanden, voor het medische zorg-systeem, enzovoorts.

Ten tweede wordt door de criticasters genegeerd dat de bestaande spelers uit politiek, bedrijfsleven of – inderdaad ook de – wetenschap evenmin oplossingen hebben voor de problemen waarvoor we staan. Immers, de oplossingen waarover men spreekt bestaan vrijwel uitsluitend uit een 'technological fix': dat wil zeggen dat men erop vertrouwt dat technologische, sociale en milieu-problemen uiteindelijk door middel van domweg nog meer en nieuwe technologie uit de weg geruimd kunnen

worden. Overbevolking?: dan moeten we slimmer bouwen en beter voedsel verbouwen. Financiële crisis?: dan moeten we de financiële wereld beter reguleren en er meer geld in stoppen. Klimaatopwarming?: dan moeten we duurzame energie produceren en zuiniger motoren. Nu zijn dit allemaal goed bedoelde antwoorden, maar op kleine uitzonderingen na worden deze problemen door dergelijke technologische 'fixen' niet gekeerd, integendeel. Spaarlampen beschikbaar?: dan verlichten we nu ook de tuin. Beter medische zorg?: dan leven we langer en verbruiken die zorg aan begin en eind van het leven. Meer voedselproductie?: dan vreten we ons domweg vol en gooien we meer voedsel weg. Zuiniger motoren?: dan maken we langere reizen voor werk en voor toeristische stedentrips.

Het gebrek aan alomvattende alternatieven van de Occupy-beweging interpreteer ik dan ook juist als een teken dat men het vertrouwen kwijt is in dit soort oplossingen, in deze 'technological fixes'. Het alternatief daarop is echter nauwelijks te doordenken: dat zou namelijk niet bestaan uit het bedenken van steeds nieuwe technologische pleisters maar het hanteren van het scalpel om de ontstane etterende wonden in de ons omringende systemen open te snijden en leeg te knijpen en bovendien ingrijpende gedragsveranderingen te aanvaarden. Met zijn allen een economische recessie accepteren, die niet compenseren door meer te produceren en meer natuur te exploiteren maar juist door minder productie te draaien, minder te reizen, minder ruimtebeslag per persoon op te eisen, minder energie te verbruiken door domweg minder apparaten te produceren en gebruiken, enzovoorts.

Kortom: dit zou zo'n enorme omwenteling op mondiale schaal vereisen dat het moeilijk voorstelbaar is wat het allemaal teweeg zou brengen. Als je het tot je laat doordringen dan vergaat je de lust wel om maar wat te roepen in de politieke of journalistieke arena, zoals velen dat nu doen ter linker of rechter zijde. Is het daarmee dom en naïef? Ik denk niet dat het veel dommer en naïefer is dan de oplossingen die nu her en der aangedragen worden. Bovendien is het goed om eens stil te staan bij zo'n alternatief, al was het maar om de vanzelfsprekendheid van het doordenderen op de huidige route te doorbreken en van ons vertrouwen in 'technological fixes'. Niet voor niets is het motto van de '99% declaration' van de Occupy movement het volgende citaat van Thomas Jefferson: "Informeer en onderwijs het volledige publiek. Daarop moet uiteindelijk het behoud van onze vrijheid gebaseerd zijn." Deze educatieve functie heeft het tentenkamp op het Beursplein ook – niet alleen voor de bankiers en advocaten van de Zuid-as, maar voor ons allemaal. Daarom moeten de tenten blijven staan waar ze nu staan en ons, alledaagse passanten, burgers en toeristen even met stomheid slaan en uitdagen om niet zomaar wat halfbakken en halve oplossingen rond te venten.